

PATAPOKLOSI JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerzők:

Paizsné Kósa Erika (Jelenlét Pont-programkoordinátor)
Bogdáné Zöld Klaudia Brigitta (Jelenlét Pont-munkatárs, családmentor)

Szerkesztő:

Dr. Boros Julianna (regionális szakmai vezető)

Olvasószerkesztő:

Szabados Edina

Borítóterv:

eSCom Kft.

Kiadja:

Katolikus Karitás - Caritas Hungarica

Készült a *Fókuszban a gyermek* címmel
EFOP-1.4.5-20-2020-00001. azonosító számú projekt keretében.

2023

EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG

A Katolikus Karitászi Országos Központjának felzárkózási programja a Dél-dunántúli régióban

A **Katolikus Karitászi** a Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete és hazánk egyik legnagyobb karitatív szervezeteként hosszú évek óta vesz részt országszerte felzárkóztató célú és öngondoskodást segítő programok kidolgozásában és megvalósításában. A Sellyei járásban 8 településen (**Téseny, Bogádmindszent, Kísszentmárton, Vejtő, Lúzsok, Piskó, Sósvertike, Drávaiványi**) és a Szigetvári járásban 3 településen (**Patapoklosi, Somogyapáti, Somogyhatvan**) vagyunk jelen, segítjük a családokat embertől emberig a bajban.

MIÉRT CSINÁJUK?

Mert hiszünk az egyének, kiemelten a gyermekek és az őket nevelő családok készségeinek, képességeinek és attitűdjének fejlesztési lehetőségeiben és az erős helyi közösség megtartó erejében. Hiszünk, hogy ezáltal a hátrányos helyzetű közösségek további leszakadása hosszútávon megállítható, és idővel képessé válnak az öngondoskodásra, mert erősödni tud felelősségvállalásuk egyéni és közösségi szinten is.

MIT CSINÁLUNK?

Helyszíni jelenlétünkkel, fejlesztő- és közösségi ház funkciót betöltő Jelenlét Pontok működtetésével, szervezeti erőforrásainkkal, kapcsolati tőkénkkel, valamint a helyi igényekhez, szükségletekhez igazodó szolgáltatásokkal és kisléptékű fejlesztésekkel segítjük és támogatjuk a közösségeket fejlődésükben.

HOGYAN CSINÁLJUK?

ÉRTÉKEK MENTÉN – a Katolikus Egyház értékeivel összhangban

JELENLÉTTTEL – folyamatos, együttérző helyszíni jelenlét biztosításával és a példamutatás erejével

DIAGNÓZISSAL – a településen élők valós igényeihez és szükségleteikhez tervezett beavatkozásokkal

KOMPLEXEN – a „fogantatástól a foglalkoztatásig” terjedő szolgáltatásokkal és fejlesztésekkel

KÖZÖSEN – a közösséggel együtt: nem nélkülük, nem helyettük

FELELŐSSÉGGEL – a jelenlét felelősségével: tartós szerepvállalással

FOKOZATOSAN – apró lépésekkel

A projektről/programról röviden

2023. december 31-ig a „Fókuszban a gyermek” projekt finanszírozásában valósulnak meg tevékenységeink. A „Fókuszban a gyermek” projekt (továbbiakban: projekt, program) célja a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII.5.) kormányhatározatban meghatározott és a Kormány által kijelölésre kerülő **leghátrányosabb helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása, a szegénység gyermekekre mért hatásainak mérséklése**, amelyet helyben elérhető, intenzív, komplex szociális munkával, családkíséréssel és a projekt keretében megvalósuló tevékenységek szakmai-módszertani támogatásával biztosít.

A program során összességében 300 település kerül bevonásra, amely a Magyar Máltai Szereletszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSZ) mintegy 15 éves, 2016-ban Magyar Örökség díjjal is kitüntetett „Jelenlét” programja alapján, a szervezet módszertani támogatásával és szakmai irányításával valósul meg. (www.fete.hu)

A Jelenlét módszer “fogantatástól a foglalkoztatásig” ívelő szemléletében a szociális munka alapvető szerepet kap a családdal való folyamatos kapcsolattartásban, problématerkép készítésében, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó, adekvát szolgáltatásba való eljuttatásban és diagnózisalapú ellátás nyomon követésében. A projekt szakmai megvalósulásának alapjait, szabályozásának módszertani eszközrendszerét a *Kapcsoskönyv – A Jelenlét program építőkockái* című kiadvány tartalmazza.

Jelenlét Pont, ahol a tevékenységek megvalósulnak

Valamennyi új településen olyan, mindenki számára nyitott közösségi terek, ún. Jelenlét Pontok kerülnek kialakításra, melyek bázisul szolgálnak az egyénnel és a családokkal végzett szociális munkának, helyet adnak különböző közösségfejlesztő tevékenységeknek, úgy mint a helyi lakosság aktivizálása, életminőségének javítása, képessé tétele, információ nyújtása, különböző emberek, csoportok és közösségek közötti kommunikáció segítése, képzés, oktatás, adósságkezelés, szakemberek bevonásával. Jelen vagyunk és segítünk a hét minden napján, krízis esetén rendelkezésre állunk. Minden Jelenlét Ponton 2-3 kolléga dolgozik, a ház tevékenységeit és programjait az adott Jelenlét Pont koordinátora szervezi együttműködve a kollégákkal. A Katolikus Karitászt törekszik arra, hogy helyi szakembereket, munkavállalókat foglalkoztasson. A Jelenlét Pontok bérelt vagy a Katolikus Karitászt saját tulajdonában lévő ingatlanok, a cél elsősorban, hogy infrastruktúráisan teret adjunk a programok megvalósulásának a helyi igények alapján. A Jelenlét Pontokon kialakításra kerülnek tanulásarkok, baba-mama fejlesztősarok/szoba, konyha, közösségi tér, de ezek mérete és adottságai a helyi lehetőségekhez igazodnak.

TEVÉKENYSÉGEK A JELENLÉT PONTOKON

Szociális segítség és közösségfejlesztés

Szociális munka, családlátogatás, ügyfélfogadás, ügyintézés: A „Jelenlét” program alapja az egyénnel, a családokkal és a közösségekkel végzett szociális munka, valamint közösségfejlesztés.

Közösségfejlesztés (pl: táborok, felnőtt és gyermek csoportfoglalkozások): A közösségépítés és a közösségfejlesztés hosszú távú elköteleződés a település közössége mellett. Cél tehát, hogy olyan közösségépítő tevékenységeknek is helyet adjunk a Jelenlét Pontokon, amelyekre

¹Forrás: Kapcsoskönyv https://fete.hu/wp-content/uploads/2022/05/Kapcsos_vegleges_oldalpar.pdf

építve újra vissza tudnak kapcsolódni a családok, és rajtuk keresztül a települések a mikrotér-ség és a társadalom körforgásába. A legfontosabb együttműködő partnerek: családok, települési önkormányzat, roma nemzetiségi önkormányzat, közüzemi szolgáltatók, szociális, egészségügyi, nevelési-oktatási intézmények, civil és egyházi szervezetek, kormányhivatal, rendvédelmi szervek, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, védőnői szolgálatok.

Óvodai és iskolai előmenetel, átmenetek támogatása

A kialakított és működtetett tanulószobák és játszótérek az infrastrukturális fejlesztések részét képezik, melyek megfelelő tárgyi környezetet biztosítanak a tanuláshoz, fejlődéshez.

Jelenlét Pontokon megvalósuló iskolán kívüli tanulássegítés: A hátrányos helyzetű településeken a gyerekek nagy része már az iskolakezdekéskor kudarcra indul. Az addig felhalmozott hátrányok miatt a gyerekek naponta kapnak visszajelzést arról, hogy nem elég jók. Ennek el-lensúlyozására a Jelenlét Pontokban az óvodás- és iskoláskorú gyerekek számára is komplex szolgáltatásokat nyújtunk, amelyek támogatják őket az örömteli tanulás élményének megélésében. A tevékenységek célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a gyermekek iskolai sikerességének növelése.

Szociális- és kompetenciafejlesztő programok szervezése

Egészséges étkezési szokások kialakításának támogatása, Jelenlét Pontokhoz tartozó ker-tek létrehozása és működtetése: A családokkal és közösségekkel folyó munka alapvető eleme az egészséges étkezési szokások kialakítása, támogatása, mert a minőségi táplálkozás hiánya miatti krónikus elhízás a célcsoportunkban már a gyerekeknél is kiemelt probléma. Ennek fontos eleme a Jelenlét Pontokon kialakított közösségi konyha, ahol a szülők és gyerekek rendszeresen sütnek, főznek, szélesítik különböző ételkészítéssel kapcsolatos kompetenciáikat, tudásukat, szemléletüket.

Szakemberek a programban

A településeken, a helyi lakosság körében felmért igények és szükségletek alapján határozott idejű szerződéssel, adott tevékenység, szolgáltatás biztosítására foglalkoztatunk szakembereket: tanítókat, szaktanárokat, munkaszocializációs tanácsadókat, adósságkezelési tanácsadót, addiktológiai konzultánst, mozgásfejlesztőket, meseterapeutát, művészetterapeutát, gyógytornászt, jogászt, mediátort, logopédust, fejlesztőpedagógust, stb. A Katolikus Karitászt által létrehozott 11 Jelenlét Ponton a települések igényeire szabva, hálózatszerű működésben biztosítjuk szolgáltatásainkat.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK A PROGRAMRÓL A KATOLIKUS KARITÁSZ
HONLAPJÁN ELÉRHETŐK: WWW.KARITASZ.HU

PATAPOKLOSI JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

Patapoklosi Baranya vármegyében, a Szigetvári járás része. Leközelebbi város Szigetvár, 5 km-re található. Infrastruktúrája részben kiépített: áram, vezetékes gáz (a lakások 40%-ában), vezetékes víz, közösségi közlekedés az itt élők rendelkezésére áll. Csatornahálózattal nem rendelkezik. A munkalehetőség nagyon kevés. Zsáktelepülés. Iskola, óvoda, bolt nincs helyben. A Biztos Kezdet Gyerekház működik a településen, mely 2015 óta önkormányzati fenntartású és a programok a Katolikus Karitás Jelenlét Pontjának munkatársaival együttműködésben zajlanak. Patapoklosi településképén tükröződik a falu hátrányos helyzete, de közben rendezett képet mutat, a közterületek virággal díszítettek. Romos épületek és rendezetlen tulajdonviszonyok jellemzik a településen található ingatlanokat. Nagyon sokan csak általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. A Jelenlét Pont központi szerepet tölt be a település közösségének életében. Ide be lehet jönni és el lehet mondani a problémákat. A helyiségben található a kazettás mennyezetéről nevezetes református templom. A település lakossága 270 fő, melyből a 0-3 év közötti gyerekek száma 8 fő, a 3-14 év közöttieké 29 fő, a 14-18 évesek száma pedig 10 fő.

Patán és Poklosiban is található játszótér, Patán sportpálya (kis- és nagy focipálya) is van. Több civil szervezet is működik a településen, melyek a kulturális programok megvalósításában vesznek részt, többnyire az önkormányzattal és a Jelenlét Ponttal együttműködésben. Nemzeti-ségi önkormányzatként Roma Önkormányzat működik a településen, 3 fős testülettel. A közösségi programokban aktívan részt vesznek.

Településünk polgármestere, Károlyiné Vári Szilvia nagy szeretettel fogadta a Jelenlét Pont működését a faluban. Nagyon sokszor elmondta, elmondja, hogy örül a jelenlétünknek, mert kiegészítjük egymás munkáját. Fontosnak tartja a gyerekek esélyeinek növelését a hátrányos helyzetű településen. Örömmel fogadta a baba-mama klubfoglalkozás megszervezését a Gyerekházban. A Jelenlét Pont az önkormányzat épületében kezdte meg a működését Patán, a Rákóczi utca 50 szám alatt. Jelenleg Poklosiban, a Kossuth utca 52-ben működik. Munkatársak: Paizsné Kósa Erika, közösségi koordinátor, Bogdán Zöld Klaudia Brigitta, családmentor és Jelenlét Pont-munkatárs. Általános iskolába és óvodába Somogyapátiba és Szigetvárra járnak a gyerekek. A legközelebbi középiskola Szigetváron található. A Jelenlét Pont 2021 júliusában nyitotta meg a kapuit.

PATAPOKLOSI JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

Állandó programok a településen: mesefesztivál, mikulás, farsang, Paizs kupa, karácsonyi műsor, családi- és motoros nap, baba-mama klub, mozgó játszótér, főzőklub, napközis táborok.

- tanodajellegű foglalkozás
- tantárgyi felkészítés
- nyári tábor
- sportfoglalkozás /foci, kick-box/
- játékfoglalkozások
- mozgó játszótér
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás
- logopédiai fejlesztés
- zenei foglalkozás /gitár- és zongora oktatás/
- munkaszocializációs tanácsadás
- kézműves foglalkozás
- kirándulások
- pályaorientáció
- bűn- és balesetmegelőző foglalkozások
- „Legyen az öröm az iskolakezdés!” program, „Biztos Kezdet” program

A „Biztos Kezdet” program alap gondolata az esélyek megteremtése, illetve a képességek kibontakoztatásának biztosítása. Prevenációs program, amelynek segítségével reális lehetőség nyílik az eltérő élethelyzetből induló gyermekek számára a lehető legkorábban történő problémafelismerésre, a korai, célzott képességfejlesztésre, a nagyon korán jelentkező hátrányok mérséklésére.

Biztos Kezdet Gyerekház

2023-ban három hét napközis nyári tábort biztosítottunk a gyerekeknek, volt kézműves-, főző- és sporttábor. Több kirándulással is színesítettük a nyári hónapokat. A gyerekek feladata az volt a foglalkozás során, hogy egy A5-ös méretű papírlapra, egy általuk választott technikával elkészítsék a palotánkra a saját ablakaikat, ami az álomszobájukra néz. Az elkészült ablakokat pedig egy nagy alkotásként a közös, mindenki által festett színpompás palotára helyeztük rá. Mindenki készített saját ablakot, a legkisebbet is és a legnagyobbak is. A kreativitás szabadon szárnyalhatott. Az ablakok sokféleségéből látszott a gyerekek sokszínűsége. Festettek, rajzoltak, segítettek egymásnak. Mindenkinek volt lehetősége legalább egy apró részt kifesteni a palotánkból. Ez az alkotás egy nagy közös csapatmunka volt, ahol egymást segítettük. A kézművesfoglalkozás fejlesztette a gyerekek esztétikai érzékét, finommotorikáját és a szem-kéz koordinációját, valamint a szociális készségeket és toleranciájukat.

Kézművestábor – Patapoklosi

Főzőtábor

Egész héten zajlott a Sütés-főzés alapjai elnevezésű tábor a gyerekeknek. Az elkészítendő ételeket előzetesen felmértük, hogy mit is szeretnének készíteni. Első nap lángost sütöttünk. A nagyobb lányok segítettek a dagasztásban is. Három csapatra osztottuk a gyerekeket, megkapták a receptet, és miután elolvasták, egy kvízt kellett kitölteniük. Természetesen a receptet csak olvasásra kapták meg, segítségül a kvízhez. Pénteken értékeltük az egész heti teljesítményt. A Biztos Kezdet Gyerekház dolgozói is segítettek a foglalkozáson. Az önkormányzat pedig eszközökkel járult hozzá munkánk sikeréhez.

Főzőtábor Patapoklosi

23 fővel kirándulást szerveztünk a Pécsi Állatkertbe, többek között vízilovakkal, fókával, bengáli tigrisekkel, barnamedvével, hiénákkal, krokodillal, makikkal találkozhattunk. Látványtetésben is részt vettünk. Az állatkert akvárium-terrarium épületében tengeri és édesvízi halak, kételtűek és hüllők gazdag gyűjteményét tekintettük meg. Megnéztük a madárodúkat, az itató-és etetőhelyek is. Érdeklődéssel hallgatták a gyerekek az előadásunkat. Az állatkertek kiváló színterei a környezeti nevelésnek, hiszen az állatkerti nevelés alapját az élő, tehát a környezetében mozgó, létező állatok megfigyelése képezi. A helyszín remek lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulni vágyók valós életkörülményeikhez hasonló környezetben láthassák az állatokat. A gyerekek egész héten várták ezt a napot. Nagyon jó volt látni, hogy a nagyobbak megosztották a kisebbekkel a tudásukat.

Állatkerti kirándulás

A Fókuszban a gyermek projekt keretein belül 2023.06.29.-én 14 fővel kirándulást szerveztünk Pécssett a Buborék Játsszóházba a 0-3 éves korosztályú gyermekeket nevelő családoknak, a kicsi gyermekeken kívül a szülők és a nagyobb testvérek/családtagok is részt vettek a programon. A kirándulás célja az volt, hogy a hátrányos helyzetű családok kiszakadjanak a komfortzónájukból, ha kis időre is, de megismerkedjenek más közösségi terekkel, ami eddig ismeretlen volt számukra. A kirándulással olyan élményeket szerettünk volna adni a családoknak, amiben valószínű, hogy eddig nem volt részük hátrányos helyzetük és rossz anyagi hátterük miatt.

A családok első alkalommal jártak játszóházban így minden új volt számukra.

Szinte az összes játékot kipróbálták a gyermekek és a szülők is egyaránt, akik talán még izgatottabbak voltak olykor, mint a gyermekek, hiszen ez az élmény az ő gyermekkorukból is kimaradt. A programon résztvevőknek sikerült felejthetetlen és új élményekkel gazdagodniuk, egy igazán kellemes és jó hangulatban zajló programot sikerült megvalósítani. A sok játszás és örömteli pillanat után egy közös ebéddel zártuk a kirándulást.

Családi „Kiskert” program

Patapoklosi településen 25 család vett részt a „Kiskert” programban. A látogatások alkalmával szívesen adtak tanácsot a kertműveléssel kapcsolatosan.

Csordás Ferenc egyedül műveli a kertjét. Elmondása szerint a reggeli és délelőtti órákban szokott ott dolgozni. Nagy területet művel. Van hűtőládája, amiben a friss termést tárolni tudja, és még el is tud adni belőle. A látogatások alkalmával soha nem volt gazos, műveletlen a kertje. Sokszor megosztotta a tapasztalatait is velünk, amikor Nóránt László kertész-mérnökkel tettünk nála látogatást. Ő is elámulat a gondozott veteményest látva.

Családi nap

2023. augusztus 5-én a családi napon 100 fő vett részt. A programban együttműködésben voltunk a Patapoklosi Községi Önkormányzattal. Az egész nap központjában a mese állt, amely az életről tanít és segíti a gyermek énképének alakulását. A mese előmozdítja a gyermek szókincsének bővülését és biztosítja a nyelvtani szerkezetek gyakorlását. A szókincs aktivizálásához többszöri meghallás szükséges, ebben is nagyban tudnak segíteni a mesék.

A családi vetélkedőn 10 állomáson mutathatták meg a csapatok a képességeiket. Mindegyik állomáson más-más tehetségüket kellett megcsillogtatniuk. Többek között egy kvíz által mutathatták meg, hogy mennyire ismerik a napjainkban népszerű meséket, illetve a kézügyességüket és gyorsaságukat is bemutathatták a kupakhalászat nevezetű játékban. Különböző mesedalokat kellett felismerniük rövid 10 másodperces részletek alapján. Az ízlelőbimbókat is megmozgattuk, ahol különböző fűszereket, gyümölcsöket és zöldségeket kóstoltak a versenyzők csukott szemmel, és úgy kellett felismerniük azokat. Színes és változatos állomásokon keresztül versenyeztek egymással a csapatok.

Koragyermekkor

A településen 2022. májusától lát el feladatokat családmentor kolléga, aki a 0-3 éves korú gyermekeket nevelő családokat, illetve a várandós kismamákat mentorálja. Családmentorunk a leendő anyukákat várandósságuk ideje alatt, a gyermekeket születésüktől fogva végig kíséri egészen 3 éves korig amíg a gyermekek nem lépnek be a köznevelési rendszer részeként az óvodába. Ezen időszak alatt a családok mindennapjait és a gyermekek fejlődését folyamatosan figyelemmel kíséri. A megfelelő mozgásfejlődés érdekében havi két alkalommal koragyermekkorai fejlesztőpedagógus kíséretében is látogatást tesz a családoknál mozgásfejlesztés, illetve tanácsadás céljából. Emellett a családoknak van lehetőségük a Jelenlét Ponton egyéni, illetve csoportos mozgásfejlesztésen is részt venni, ahol számos olyan eszköz megtalálható, mellyel a gyermekek helyes fejlődését támogatjuk.

A fejlesztéseken kívül a településen rendszeresen megvalósul baba-mama klubfoglalkozás a Jelenlét Ponton, illetve a településen található Biztos Kezdet Gyerekházban. A baba-mama klub keretein belül több hasznos és érdekes programot valósítunk meg a családok számára, ilyen például: a védőnői szűrés a körzeti védőnő együttműködésével, a ringató foglalkozás, egészséges táplálkozással és hozzátáplálással kapcsolatos tanácsadás, közös főzés az anyukákkal, szülői szerepek fejlesztése, mozgásfejlődéssel kapcsolatos tanácsadás, ünnepekre való közös készülődés (mikulás, karácsony stb.), a közös játék örömeinek megismertetése a gyermekekkel és szülőkkel, csoportos beszélgetésekre és egyéni problémák megbeszélésére is van lehetőség a baba-mama klubfoglalkozás keretein belül. Az összejövetelek témáit a szülők érdeklődési köréhez és a gyermekek szükségleteihez mérten tervezzük meg, hogy az adott foglalkozás mindenki számára élvezhető és hasznos legyen.

A fejlesztéseken és a baba-mama klubfoglalkozásokon kívül a rászorult családokat adományokkal támogatjuk, mint például: magzatvédő vitamincsomag, melyben a várandós kismamák részesülnek; kismamacsomag, melyben a várandós kismamák részesülnek szükség esetén; babacsomag, melyet a családoknak a gyermekük születését követően az otthonukba való hazatérés után adunk át; a nagytestvércsomag, melyben a családban élő nagyobb testvérek részesülnek. A mocorgó - otthoni játéksarok adomány, melyet a család kap meg, hogy a gyermeknek megfelelő sarkot tudjanak kialakítani a játékhoz és hasznos időtöltéshez.

Szükség esetén a családok részesülhetnek gyógyszer-, pelenka- és tetűirtóadományban is. Emellett a váratlanul kialakuló krízishelyzetekben is támogatjuk őket, igény szerint találunk megoldást az adott család kihívást jelentő helyzetének megoldására.

A programban résztvevő családokra, így a várandós kismamákra és a 0-3 éves korú gyermekekre is nagy figyelmet fordítunk településünkön. A gyermekek első három éve ugyanis nem csak a mozgásfejlődés terén, hanem az érzelmi-szociális és kognitív fejlődés terén is jelentős változásokat hoz.

A családok mindennapjaiban jelen vagyunk, mára kölcsönös együttműködés és bizalom alakult ki a családok és a Jelenlét Pont dolgozói között. Egy a programban résztvevő édesanya szavait idézve:

„Reményt hoztunk a reménytelenségbe, és fényt a sötétségbe.”

www.karitasz.hu